

Datum 2023-04-21
Diarienummer 0335/23

Regeringskansliet
Klimat- och näringslivsdepartementet
Enheten för branscher och industri
kn.remissvar@regeringskansliet.se
Susanne.Gylesjö@regeringskansliet.se

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - EU- kommissionens förslag till förordning om kritiska och strategiska råmaterial - European Critical Raw Materials Act (CRMA)

Sammanfattning

Stadsledningskontoret i Göteborgs Stad instämmer i EU-kommissionens slutsats att behov föreligger av en förordning om kritiska och strategiska råmaterial. Det är positivt att förstärkning av Europas resiliens kan bidra till den gröna omställningen och utvecklingen av cirkulär ekonomi. Det är även positivt om strategiska projekt kan främja transnationellt innovations-samarbete till nytta för mobilitet och transport. Stadsledningskontoret i Göteborgs Stad är tveksam till artikel 9-12 avseende bland annat prioriteringsstatus, tillståndprocesser och kommunalt självbestämmande.

Synpunkter

Stadsledningskontoret i Göteborgs Stad instämmer i EU-kommissionens slutsats att behov föreligger av en förordning om kritiska och strategiska råmaterial. Uppmärksamhet kring frågan om kritiska och strategiska råmaterial är välkommen och banar väg för utökad kunskap, systematik och förmåga i Europa. Det är positivt att förstärkning av Europas resiliens kan bidra till den gröna omställningen.

Utifrån det kommunala uppdraget och Göteborgssamhällets förutsättningar lämnar stadsledningskontoret i Göteborgs Stad följande övergripande synpunkter på EU-kommissionens förslag till förordning om kritiska och strategiska råmaterial - European Critical Raw Materials Act (CRMA).

Cirkulär ekonomi

Med utgångspunkt i EU:s gröna giv med målet att bli världens första klimatneutrala region 2050 och Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021-2030 med målet att bli en ekologiskt hållbar stad 2030 konstaterar stadsledningskontoret i Göteborgs Stad att det är strategiskt viktigt att EU och dess medlemsländer driver på utvecklingen av cirkulär ekonomi och stärker den gemensamma förmågan att återvinna kritiska och strategiska råmaterial.

Hållbara konsumtions- och produktionsmönster har en viktig funktion för hanteringen av förändrat klimat- och säkerhetsläge. Generellt behöver konsumtion av produkter och råmaterial minska, effektiviseras och baseras alltmer på cirkulära principer. Dessutom behöver konsumtionsvolymerna minska. Minskningen kan bidra till ett mer hållbart uttag av naturresurser, i synnerhet kritiska och strategiska råmaterial. Produkters hela livscykel behöver tas till vara, i synnerhet om de består av strategiska och kritiska råmaterial. Ur ett systemperspektiv finns stor potential i cirkulär ekonomi för att uppnå hållbar resiliens samt hållbar konsumtion och produktion.

I likhet med många andra urbana områden ökar kontinuerligt befolkning, transport och produktion i storstadsregionen Göteborg. Ökningen sker till stor del med stöd av digitalisering och elektrifiering. Därmed ökar inte bara beroendet av kritiska och strategiska råmaterial utan även avfallet som innehåller sådana råmaterial. EU:s avfallsplan är styrande för avfallshantering inklusive kritiska och strategiska råmaterial. Planen förordar samverkan mellan kommuner. Således har Göteborgs Stad och övriga kommuner i Göteborgsregionen en gemensam avfallsplan. Göteborgsregionens avfallsplan är inriktad på cirkulär ekonomi.

Strategiska och innovativa projekt

Forskning och innovation är viktigt för att driva på både återanvändning och återvinning av produkter och utvinningsavfall med hög andel kritiska och strategiska råmaterial. Stadsledningskontoret i Göteborgs Stad bedömer att nya modeller för cirkulär ekonomi avseende dessa råvaror är en avgörande fråga liksom nya verktyg som kan spåra råvarorna i det operativa avfallsflödet. Även nya system för resurseffektiva och innovativa inköp och upphandlingar har betydelse för hållbar utveckling och resiliens. Offentlig sektor har genom offentlig upphandling och offentliga inköp kraftfulla styrmedel för att påverka konsumtions- och produktionsmönster.

Stadsledningskontoret i Göteborgs Stad ser i grunden positivt på EU-kommissionen förslag om strategiska projekt dels inom Europa, dels tillsammans med tredje land. Stadsledningskontoret i Göteborgs Stad anser att transnationalitet ger ett stort mervärde åt strategiska och innovativa projekt. Därmed blir även EU-programmet Horisont Europa intressant för att utveckla förmågan att möta utmaningar med kritiska och strategiska

råmaterial såväl inom Europa som inom strategiska partnerskap. Kritiska och strategiska råmaterial kan rymmas inom flertalet missioner för Horisont Europa. Stadsledningskontoret i Göteborgs Stad menar att även Horisont Europa skulle kunna inriktas mot kritiska och strategiska råmaterial.

Hållbar mobilitet

Stadsledningskontoret i Göteborgs Stad uppmärksammar att den föreslagna förordningen syftar till ökad tillgång till råmaterial inom Europa. Det kan ge effekter på Europas transportsystem där Göteborgs hamn är en viktig knutpunkt.

Hållbar mobilitet är en nyckelfråga för hela Göteborgsregionen, Sverige och Europa. Frågan om hållbar mobilitet omfattar alltifrån elektrifierade transportsystem och laddinfrastruktur till styrmedel och fysisk planering. Transportsektorn är med andra ord beroende av säker tillgång till kritiska och strategiska råmaterial. För hållbar mobilitet krävs helhetssyn som förutsätter nära samverkan mellan olika aktörer, inte minst avseende forskning och innovation.

Tillstånd

I grunden ser stadsledningskontoret i Göteborgs Stad positivt på ambitionen att begränsa tidsåtgången för tillståndsprocesser i syfte att främja den gröna omställningen och ökad konkurrenskraft. Däremot ställer sig stadsledningskontoret i Göteborgs Stad tveksam till EU-kommissionens förslag om bland annat prioriteringsstatus, tillståndsprocesser och kommunalt självbestämmande.

Prioriteringsstatus (artikel 9)

Stadsledningskontoret i Göteborgs Stad är tveksam till föreslagen prioriteringsstatus mot bakgrund att förslaget riskerar att komplicera processen och försena tillståndsprövning av andra samhällseliga intressen.

Tidsbegränsningar vid tillståndsprövning och miljöbedömningar (artikel 10-11)

Stadsledningskontoret i Göteborgs Stad ställer sig tveksam till de föreslagna tidsgränserna för tillståndsprocesserna och att regleringen ska ske på EU-nivå. Förordningen måste beakta att förutsättningar skiljer sig åt mellan medlemsstater och lokala myndigheter. Det lokala inflytandet måste värnas.

Fysisk planering (artikel 12)

Stadsledningskontoret i Göteborgs Stad understryker den svenska kommunala självstyrelsen och den svenska plan- och bygglagens ansvarsfördelning, räckvidd, logik eller genomförandekraft. Fysisk planering är inte en EU-kompetens.

Louise Odengard
Avdelningschef
Område Ärende och utredning